

NIIN SE ON?

Suomen virallista suhtautumista sarjakuvaan kuvaa hyvin seuraava juttu. **Kannuksen** nuorna ollessa kävin kauppaamassa sitä yhteen kirjastoon. Kirjastonhoitajan ainut kysymys lehdestä oli: Onko tässä väkivaltaa. Hän ei kysynyt, miten olimme tulleet julkaisseeksi lehtemme, mistä saimme siihen varoja tai piirtäjiä. Eipä hän kysynyt muutakaan eikä myöskään tilannut Kannusta. Sittemmin huomasi, että samaan kirjastoon oli hankittu viimeinen **Larry Yuma** -albumi.

Näin se on. Ulkomainen sarjakuva tasostaan huolimatta alkaa jo saada arvon Suomessa. Suomalainen sarjakuva ei taas Suomelle kelpaa, ja sen tuottajat nähdään lähinnä omalaatuisina yksilöinä.

Ja miksipä moittia suomalaista yhteiskuntaa tai valtiovaltaa yksinomaan. Pari vuotta sitten moitin suomensarjakuvaseuralaisia — Suomen sarjakuvaliikkeen eliittiä — vähäisestä mielenkiinnosta suomalaista sarjakuvaa kohtaan. Saman moitteen voisi esittää nytkin.

Ja mikäpä minä loppujen lopuksi olen muita moittimaan. Itse aikoinani halveksin silloista suomalaista sarjakuvaa. Nyt kohtalokseni on laitettu sen tuottaminen ja toimittaminen Kannuksen päätoimittajana.

Monet ovat ylpeitä siitä, että Suomessa ilmestyy kansallinen ja vapaa sarjakuvalehdistö, joka Juhani Tolvasta lainatakseni on ainutlaatuinen. Valitettavasti tämä

suomalainen sarjakuvalehdistö nähdään itsestään selvänä välittäjänä piirtäjän ja lukijan välillä. Mutta suomalaisen sarjakuvalehden toimittaminen ei kyllä ole mitään itsestään selvyttä.

Se on kuin ruusuilla tanssimista ilman kenkiä. Ulkopuolelta tyyperyyden, ennakkoluulojen ja byrokratian piikit pistävät jatkuvasti. Pahin piikki on tietysti rahapula. Lehden toimitustyö vie aikaa, josta ei korvauksia kenellekään makseta. Ja jopa päinvastoin, lehden toimituskunta joutuu maksamaan omasta pussistaan saadakseen lehden ajoissa ulos. Maksetaan takaisin, jos maksetaan. Yhteiskunnan avustus on taivaan lahja.

Näet suomalainen sarjakuvalehti ei myy niin hyvin kuin se voisi myydä. Syy on se, että suomalaisen sarjakuvan tekijät ovat lähinnä harrastajia. He eivät tee sarjakuvaa elääkseen. Sen sijaan suomalaiset sarjakuvalehdet joutuvat kilpailemaan sellaisten ulkomaisten sarjakuvalehtien kanssa, joiden tekijät tekevät sarjakuvia ammatikseen, elävät niistä.

Vaan eipä silti, kyllä mekin tekijöille maksaisimme, kunhan ensin yksikin numero olisi kertaheitolla myyty loppuun sisältönsä takia. Ja niin pieni kuin Kannuksenkin painos on.

Näin ei vain ole käynyt ja miksipä niin pitäisi käydäkään. Kyllä lehtemme ilmestyy ne neljä kertaa vuodessa muutenkin.

Tämän perusteella voisi päätellä, että suomalainen sarjakuvalehdistö on olemassa vain tehdäk-

seen mahdolliseksi piirtäjien harrastustoiminnan. Ei niin; kyllä taivoitteemme on korkeammalla.

Mutta yhteiskunta ja valtio voisivat kyllä tukea suomalaista sarjakuvaa ilman suurempia uhrauksia. Yhteisin varoinhan tässä maassa tuetaan ulkomaista sarjakuvaa tilaamalla sitä kirjastoihin, kouluihin, nuorisotiloihin kuntainliittojen tiloihin ja muualle. Sallin **Aku Ankan** päästä kirjastoihin; sen varjolla niihin livahtaa kyllä joukko tasotonta ulkomaista sarjakuvaa. Mutta miksi sulkea suomalainen sarjakuvalehdistö kirjastojen ulkopuolelle? Tosin ainakin Kannuksen osalta tilanne on jo nyt viime vuotista parempi, mutta väitänpä edelleenkin, että suomalainen sarjakuva kirjastoissa on yhtä harvinainen kuin emu.

Tosin kyllä yksi suomalainen sarjis tilataan pääkirjastoon ihmeteltäväksi, että kyllä meilläkin on yksi suomalainen sarjakuvalehti tilattuna. Ulkomaisia tilataan sivukirjastoihinkin monina kappaleina. Tosin poikkeuksiakin on. Miksikähän muuten Sarjainfo on joissakin kirjastoissa samassa hyllyssä Nakke Nakuttajan kanssa ja lastenosastolla?

Vielä nuivemmin suomalaisiin sarjakuvalehtiin suhtautuu koululaitos, joihin myös tilataan ulkomaista sarjakuvaa. Kotimaista niihin ei päästetä. Tosin taas opettajat ovat yhä kiinnostuneimpia suomalaisesta sarjakuvasta kuin siitä yleensäkin, mutta hankinnoistahan päättävät muut.

Suomalaista sarjakuvalehteä ei huolita nuorisotiloihin, ei odotushuoneisiin eikä muihinkaan yhteisiin tiloihin.

Kenen sitten olisi oltava muurinmurtajana, avattava tie suomalaisen sarjakuvan kulkea, yksityisen sarjakuvaseuran vai **Suomen sarjakuvaseuran**? Käsittääkseen Suomen sarjakuvaseuran on tehtävä meille pienille ja hennoille, paikallisille ja lehtiä tuottaville seuroille tie niin tasaiseksi, ettei meidän tarvitsisi tapella enää ennakkoluuloja vastaan. Tottahan Suomen sarjakuvaseura on paljon tehnyt, mutta kokemuksesta tiedän, että paljon on tekemättä.

Sarjainfon merkitystä suomalaiselle sarjakuvalle ei voi aliarvioida. En tiedä, onko Infon toimitus koskaan miettinyt, millaisen osuuden se antaa sivuiltaan suomalaiselle sarjakuvalle. Minusta kyllä tuntuu että tätä osuutta voisi lisätä. Ja minä vielä toivoisin, että Suomen sarjakuvaseura toimittaisi joskus tyylikkään kuvitetun myyntilueen suomalaisista

sarjakuvista, siis suomalaisen Plantin kataloogin. Se tekisi terää.

Tästä päästään helposti Suomen sarjakuvaseuran asemaan suomalaisessa sarjakuvakentässä. Suomen sarjakuvaseura ei valitettavasti ole Suomen sarjakuvaseurojen liitto, jollaisen soisin sen ilmielin olevan. Tämä rajoittaa seuran toimintaa ja on ongelma, joka on jossakin vaiheessa hoidettava.

Niin ikään Suomen sarjakuvaseuran toimintaa olisi tehostettava niin, että jokainen suomalainen sarjakuvaihminen olisi seuran jäsen. Nyt tässä maassa voi sarjakuvaa harrastaa, tuottaa ja jopa julkaista olematta missään suhteessa Suomen sarjakuvaseuraan — edes tietämättä siitä!

Suomen sarjakuvaseuran jäsenet muodostavat Suomen sarjakuvafandomin ytimen, mutta niin Kannuksen kuin muidenkin lehtien ympärille on muodostunut

oma fandom. **Markku Kivekäs** on luonut **Aku Ankan** lukijoista oman fandomin, **Semicillä** ja **Lukemistolla** on omansa. Nämä kaikki pitäisi yhdistää. Silloin suomalainen sarjakuvaliike olisi vahvoilla. Ja **fandom**-sanalle pitäisi keksiä suomalainen vastine ja **sarjakuvaseuralle** lyhempi ilmaus.

Palatakseni vielä suomalaisiin sarjakuvalehtiin, voidaan tietysti kysyä, tarvitaanko meillä kansallista sarjakuvalehdistöä. Saavat-han sarjakuvan tuottajat töitään julki muutenkin. Minusta kansallinen sarjakuvalehdistö on sivistysvaltion ominaisuus. Ja jos jotakin kammoksen, niin kunnallista ja valtiollista sarjakuvatuotantoa. Kuntien järjestämät sarjakuvakilpailut ovat tietysti hieno asia, vaan epäilen, olisivatko Barks ja muut koskaan päässeet niissä palkinnoille.

Ja, älköön kukaan kuitenkaan odottako, että ne ovat toisia, jotka tekevät työtä suomalaisen sarja-

kuvan eteen. Jokaisen sarjakuvaihminen velvollisuus on toimia myös suomalaisen sarjakuvan hyväksi, tilaamalla suomalaisia sarjiksia, vaatimalla niitä kouluihin ja kirjastoihin, kirjoittamalla niistä lehtiin ja puhumalla niistä. Tyhjiä fraaseja ja saati narsismia suomalainen sarjakuvaliike ei kaipaa, vaan tekoja. Meillä on pitkä matka vielä edessä.

En tarkoita, etteikö suomalaisia sarjiksia saisi arvostella. Niitä pitää arvostella, mutta myös kiittää. Suomalainen sarjakuvalehdistö kaipaa keppiä ja porkkanaa yhtä aikaa, kyllä se siitä liikkeelle lähtee, eikä hevini pysähdy.

Niin se on!

Ilpo Lagerstedt

(Toimitus huomauttaa lisäksi: Sarjakuvaihminen velvollisuksiin kuuluu myös kirjoittaa Sarjainfoon. Sen verran **narsismia** on vain hyvästä.)